

СХВАЛЕНО
Педагогічною радою
Опішнянського державного
художнього ліцею
імені Василя Кричевського
Полтавського району
Полтавської області

Протокол № 1 від 30.08.2024 року

ЗАТВЕРДЖЕНО
Директор
Опішнянського державного
художнього ліцею
імені Василя Кричевського
Полтавського району
Полтавської області

_____ Л. М. Овчаренко

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

**Опішнянського державного художнього ліцею
імені Василя Кричевського
Полтавського району Полтавської області
на 2024-2025 навчальний рік**

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

РОЗДІЛ 1. Пояснювальна записка	ст. 3-7
РОЗДІЛ 2. Цілі та завдання освітнього процесу Ліцею.....	ст. 7-8
2.1. Освітні програми I ступеня	ст. 8-13
2.2. Освітні програми II ступеня	ст. 13-24
2.3. Освітні програми III ступеня	ст. 24-30
РОЗДІЛ 3. Форми організації освітнього процесу та методи навчання.....	ст. 30-31

РОЗДІЛ 1

Пояснювальна записка

Опішнянський державний художній ліцей імені Василя Кричевського – є юридичною особою як заклад загальної середньої освіти, який здійснює освітню діяльність, що провадиться на певних рівнях повної загальної середньої освіти та керується Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про внесення змін до законодавчих актів питань загальної середньої та дошкільної освіти щодо організації навчально-виховного процесу», «Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення», Постановами Кабінету Міністрів України «Положення про загальноосвітній навчальний заклад» від 27 серпня 2010 року № 778, «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року» від 14 грудня 2016 р. № 988, «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» від 21 лютого 2018 р. № 87 (із змінами № 688 від 24.07.2019 р., № 898 від 30.09.2020 р.), «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти» від 23 листопада 2011 р. № 1392 (із змінами № 538 від 07.08.2013 р., № 143 від 26.02.2020 р.), Державного стандарту базової середньої освіти від 30.09.2020 р. № 898, «Про початок навчального року під час воєнного стану в Україні», від 23.07.2024 року № 841, «Про затвердження Порядку ведення обліку дітей дошкільного, шкільного віку, вихованців та учнів» від 13.09.2017 року № 684, наказами МОН України «Методичні рекомендації щодо особливостей організації освітнього процесу у першому (адаптивному) циклі / 5 класах закладів загальної середньої освіти за Державним стандартом базової середньої освіти в умовах реалізації концепції «Нова українська школа» від 06 серпня 2021 р. № 4.5/2303-21, «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання» від 02.08.2024 року № 1093», «Про надання грифа «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України»» від 08.08.2024 року № 1116, «Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти» від 19.02.2021 року № 235, «Про внесення змін до типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти» від 09.08.2024 року № 1120, «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання від 02.08.2024 року № 1093», «Методичні рекомендації щодо окремих питань здобуття освіти в закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні» від 15.05.2023 року № 563 (зі змінами та доповненнями), Положенням про мистецький ліцей, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 грудня 2020 р. № 1313, наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 р. № 2205 «Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти», листів МОН №1/9979-24 від 05.06.2024 «Про підготовку закладів освіти до нового навчального року та проходження осінньо-зимового періоду 2024/2025 року», №1/9930-24 від 05.06.2024 «Про кількість учнів у класі (наповнюваність класу) державного, комунального закладу освіти», №1/11479-23 від 03.08.2023 «Методичні рекомендації «безпечне освітнє середовище: надання індивідуальної підтримки учням з ООП під час підготовки до реагування на надзвичайні ситуації», наказу Міністерства охорони здоров'я України №1351 від 25.07.2023 «Про організацію медичних оглядів дітей та інших осіб для зарахування їх до закладів освіти, дитячих закладів оздоровлення та відпочинку», «Про затвердження змін до деяких наказів Міністерства освіти і науки України» від 16.04.2018 року № 367, «Про організацію 2024-2025 навчального року в закладах загальної середньої освіти» від 23.08.2024 року № 1/15281-24, наказу МОН України № 805 від 09.09.2022 року (zareestrovano в Міністерстві юстиції України 21 грудня 2022 р. за № 1649/38985) «Про затвердження Положення про атестацію педагогічних працівників», № 676 від 25.06.2021 року «Про затвердження Інструкції з діловодства у закладах загальної середньої освіти», №707 від 08.08.2022 «Про затвердження Інструкції з ведення ділової документації у закладах загальної середньої освіти в електронній формі» та власного Статуту.

Державне управління діяльністю Ліцею здійснює Міністерство культури та інформаційної політики України. Методичне керівництво здійснює Міністерство культури та інформаційної політики України і Міністерство освіти і науки України. Ліцей – заклад освіти пансіонного типу та художньо-естетичного спрямування, де навчаються обдаровані учні у галузі гончарства й образотворчого мистецтва із усіх регіонів України. Ліцей надає академічну і практичну гуманітарну, науково-теоретичну, художню і загальнокультурну підготовку обдарованих і здібних дітей, забезпечує здобуття ними освіти понад визначені державним стандартом вимоги, обсяги і рівень.

Головними завданнями Ліцею є: надання повної загальної середньої освіти та здійснення профільної мистецької (художньої) допрофесійної підготовки учнів з метою вступу до профільних вищих навчальних закладів;

- створення умов для розвитку та самореалізації талановитої особистості;
- виховання громадянина України, шанобливого ставлення до Вітчизни, поваги до народних традицій та звичаїв, державної та рідної мови, національних цінностей українського народу та інших народів і націй;
- формування і розвиток соціально зрілої, творчої особистості з усвідомленою громадянською позицією, почуттям національної гідності;
- виховання в учнів поваги до Конституції України, державних символів України, прав і свобод людини і громадянина, почуття власної гідності, відповідальності перед законом за свої дії, свідомого ставлення до обов'язків людини і громадянина;
- розвиток особистості учня, його індивідуальних здібностей, художнього смаку, асоціативно-образного та просторового бачення, пізнавального та аналітичного мислення;
- виховання органічного потягу до глибокого вивчення та розуміння суті мистецтва шляхом розширення знань про історію мистецтв;
- виховання свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших громадян як найвищої соціальної цінності, формування засад здорового способу життя, збереження і зміцнення фізичного та психічного здоров'я учнів;
- створення умов для оволодіння системою знань про суспільство, людину і природу.

Метою Ліцею є забезпечення реалізації права громадян на здобуття повної загальної середньої освіти та профільної мистецької (художньої) допрофесійної підготовки творчо обдарованих дітей, національне художньо-естетичне виховання дітей і підлітків.

Відповідно до освітнього рівня Ліцей є загальноосвітнім навчальним закладом I-III ступенів з поглибленим вивченням предметів та курсів відповідного мистецького напрямку (художнього) виховання високоосвічених людей з прагненням до правди, добра і краси, які турбуються за розвиток і збереження своєї культури, поважають інші народи; творення гармонійно розвиненої особистості з високим національним культурним потенціалом, розвиненим почуттям прекрасного, усталеними художніми смаками, готовністю до практичної творчої діяльності.

Головні завдання Ліцею: забезпечення реалізації права громадян на повну загальну середню освіту та набуття виконавської та художньої майстерності в галузі фахової (мистецької) допрофесійної підготовки;

- поглиблене вивчення предметів мистецького напрямку з метою вступу до профільних вищих навчальних закладів;
- формування і розвиток соціально зрілої творчої особистості з усвідомленою громадянською позицією, почуттям національної самосвідомості;
- створення умов для здобуття повної загальної середньої освіти на рівні державних стандартів та оволодіння системою наукових знань про природу, людину і суспільство;
- забезпечення художньо-естетичної освіти та виховання учнів; розвиток індивідуальних природних художніх здібностей і таланту молоді, забезпечення умов їх самореалізації;
- надання учням професійної кваліфікації з профільних художніх дисциплін та художнього ремесла;

- пошук і відбір для навчання творчо обдарованих та здібних дітей;
- оновлення змісту освіти, розробка і апробація нових педагогічних технологій, методів і форм навчання та виховання;
- формування національної самосвідомості, любові до рідної землі і свого народу; забезпечення духовної єдності поколінь українців;
- виховання патріота України, людини духовної, яка береже і примножує культурні надбання українців;
- формування національного художнього мислення; виховання української інтелігенції з високим духовним і творчим потенціалом;
- виховання поваги до української мови, батьків, традиційно-побутової культури, національних цінностей України та духовних надбань народів світу;
- формування у педагогів і батьків почуття відповідальності перед суспільством за розвиток природної обдарованості талантів дітей.

Діяльність Ліцею будується на принципах гуманізму, демократизму, незалежності від політичних, громадських і релігійних організацій та об'єднань, взаємозв'язку розумового, морального, фізичного і художнього виховання, органічного поєднання загальнолюдських цінностей із національною історією і культурою, диференціації та оптимізації змісту і форм освіти, науковості, розвиваючого характеру навчання та його індивідуалізації, поєднання державного управління і громадського самоврядування.

У Ліцеї навчається – **242 учні**.

У Ліцеї є приміщення пансіону, яке не прийнято в експлуатацію.

Найважливіше завдання сучасної школи – розвивати творчі здібності учнів, допомагати їм реалізовувати свої таланти. Всебічний і гармонійний розвиток особистості передбачає єдність її освіченості, вихованості, загального розвитку. Виходячи із завдань сучасної школи, процес навчання покликаний забезпечувати три функції – освітню, виховну, розвиваючу. Навчання має комплексний вплив на особистість, незважаючи на те, що освітня функція найбільш специфічна для даного процесу. Сама освіта передбачає формування не лише знань і умінь, але й певних якостей, світогляду, ідейності, моральності особистості та ін. Умовне виділення освітньої, виховної і розвиваючої функції є корисним у практичній діяльності вчителя, особливо при плануванні завдань навчання.

Освітня функція передбачає, в першу чергу, засвоєння наукових знань, формування спеціальних і загально-навчальних умінь і навичок. Наукові знання передбачають факти, поняття, закони, закономірності, теорії, узагальнену картину світу. У відповідності з освітньою функцією вони повинні стати надбанням особистості, увійти в структуру її досвіду. Найповніша реалізація цієї функції повинна забезпечити повноту, систематичність і усвідомленість знань, їх міцність і дієвість. Це вимагає такої організації процесу навчання, щоб із змісту навчального предмета, що відображає відповідну галузь наукового знання, комплекси елементів, які є важливими для розуміння основних ідей і суттєвих причинно-наслідкових зв'язків, щоб у загальній системі знань не утворювалося прогалин.

Конкретним результатом реалізації освітньої функції є дієвість знань, що виражається в свідомому оперуванні ними, у здатності мобілізувати попередні знання для отримання нових, а також сформованість найважливіших спеціальних і загально-навчальних умінь та навичок.

Процес навчання поряд з освітньою реалізує й виховну функцію, формуючи в учнів світогляд, моральні, трудові, естетичні, етичні уявлення, погляди, переконання, способи відповідної поведінки і діяльності в суспільстві, систему ідеалів, відношень, потреб, фізичну культуру, тобто сукупність якостей особистості. Об'єктивно навчання не може не виховувати певних поглядів, переконань, відношень, якостей особистості. Формування особистості взагалі неможливо без засвоєння системи моральних та інших понять, норм і вимог.

Головне завдання педагогічного колективу Опішнянського державного художнього ліцею імені Василя Кричевського – реалізувати та гармонійно поєднати всі аспекти у навчанні:

1. Система уроків, яка передбачає реалізацію завдань освіти, виховання і розвитку учнів.
2. Зміст діяльності учителя і учнів, який забезпечує реалізацію всіх трьох видів завдань.
3. Різноманітність методів, форм і засобів навчання.
4. У процесі контролю і самоконтролю навчання одночасно оцінюється якість реалізації всіх функцій, а не однієї з них.

Сукупність цих вимог при побудові процесу навчання підносить його на якісно новий рівень, при якому комплексно реалізуються завдання, що стоять перед закладом загальної середньої освіти.

Також одним із стратегічних завдань Ліцею є формування покоління з новим світоглядом, високим рівнем екологічних знань. Тому екологічна культура закладу є необхідною складовою виховання і мірилом практичних дій кожного учня у сфері природокористування, певної запоруки порятунку довкілля. Реалізація цих завдань і є ще одним із пріоритетних напрямків роботи педагогічного та учнівського колективів Ліцею.

Освітня програма Опішнянського державного художнього ліцею імені Василя Кричевського розроблена на виконання Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р), Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87, відповідно типових освітніх програм, а саме:

- для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти під керівництвом Савченко О.Я., затвердженого наказом МОН від 08.10.2019 р. № 1272;
- типовою освітньою програмою для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти під керівництвом Савченко О.Я., затвердженого наказом МОН від 08.10.2019 р. № 1273;
- типовими освітніми програмами закладів загальної середньої освіти II ступеня, затверджених наказом МОН України від 20.04.2018 р. № 405;
- типовими освітніми програмами закладів загальної середньої освіти III ступеня, затверджених наказом МОН України від 20.04.2018 р. № 408.

Робочий навчальний план загальноосвітнього та фахового мистецького циклу розроблено:

- для 1-2 класів – за Типовими освітніми програмами для 1-2 класів державних середніх спеціалізованих художніх шкіл (шкіл-інтернатів), що належать до сфери управління Міністерства культури України, затвердженими наказом Міністерства культури України від 30.08.2018 р. № 760.
- для 3-4 класів – за Типовими освітніми програмами для 2-4 класів державних середніх спеціалізованих художніх шкіл (шкіл-інтернатів), що належать до сфери управління Міністерства культури України, затвердженими наказом Міністерства культури України від 28.08.2018 р. № 745.
- для 5-9 класів – за Типовими навчальними планами для 5-9 класів державних середніх спеціалізованих мистецьких шкіл (шкіл-інтернатів), що належать до сфери управління Міністерства культури України, затвердженими наказом Міністерства культури України від 05.04.2018 р. № 290 (таблиця 2).
- Для 10-11 класів – за Типовими навчальними планами для 10-11 класів державних середніх спеціалізованих мистецьких шкіл (шкіл-інтернатів), що належать до сфери управління Міністерства культури України, затвердженими наказом Міністерства культури України від 19.12.2017 р. № 1390 (таблиця 2).

Тривалість робочої години педагогічного працівника регулюється абз. 10 п. 64 «Інструкції про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти», затвердженої наказом Міністерства освіти України № 102 від 15.04.1993 р. (зі змінами), згідно якої ставки заробітної плати педагогічних працівників, перелічених у підпунктах «а»-«з» цього пункту, встановлюються виходячи із затрат робочого часу в астрономічних годинах (60 хвилин).

Короткі перерви, передбачені між уроками та заняттями, є робочим часом педагогічного працівника. Тривалість уроків і перерв встановлюється відповідно до положення про навчальний заклад у період військового стану. Час на навчальні дисципліни визначається в академічних годинах (35 хвилин).

Відповідно до п. п. 3 ст. 10 Закону України «Про загальну середню освіту» 2023/2024 навчальний рік розпочинається у День знань і закінчується не пізніше 1 липня.

Навчальні заняття організовуються за семестровою системою:

I семестр – 02.09.2024-28.12.2024

II семестр – 13.01.2025-31.05.2025

Упродовж навчального року для учнів проводяться канікули:

осінні – 28.10.2024-03.11.2024

зимові – 30.12.2024-12.01.2025

весняні – 24.03.2025-30.03.2025

1-5 класи працюють за 5-денним, а 6-11 класи – за 6-денним режимом занять. У Ліцеї запроваджено заняття у I зміну з 08.30.-15.00. Режим роботи групи продовженого дня для 1-4 класів з 11.00. до 17.00.

Гранично допустиме навчальне навантаження учнів встановлено відповідно до вимог Типових освітніх програм закладів загальної середньої освіти. Години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів відповідно до постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти».

У 10-11-х класах профільними предметами є рисунок, живопис, композиція, гончарство, основи керамології, основи технології кераміки, скульптура.

Відповідно до варіативної складової робочого навчального плану та додаткових годин, з метою розвитку пізнавальних інтересів школярів введено години:

- креслення (основи технічного рисунку) (10-11 класи);
- українознавство (5-7 класи);
- рисунок, живопис, композиція, гончарство (1-9 класи);
- скульптура (8-9 класи);
- всесвітня історія мистецтв (8-9 класи);
- перспектива (8 клас);
- декоративно-прикладне мистецтво (9 клас).

Також при закладі діють гуртки художньої самодіяльності, хореографічний та спортивні.

Педагогічний колектив плідно співпрацює з вищими навчальними закладами:

- «Полтавський національний педагогічний університет ім. В. Г. Короленка»;
- «Національний університет «Полтавська політехніка ім. Ю. Кондратюка»;

РОЗДІЛ 2

Цілі та завдання освітнього процесу Опішнянського державного художнього ліцею імені Василя Кричевського

Освітня програма визначає:

– загальний обсяг навчального навантаження, тривалість і взаємозв'язки окремих предметів, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення, які подані в рамках навчального плану;

– очікувані результати навчання учнів подані в навчальних програмах, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН та авторських програмах, які затверджені методичним центром Міністерства культури та інформаційної політики України;

– форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;

– вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Типовою освітньою програмою.

2.1. Освітня програма I ступеня

Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою: відповідно до Закону України «Про освіту» початкова освіта I ступеня здобувається, як правило, з шести років. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, також мають право розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року, та діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть також розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року (за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться шість років до 1 грудня поточного року).

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 20.04.2011 № 462 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів. Мова викладання українська. Наявний перелік освітніх галузей.

Типову освітню програму, розроблено під керівництвом Савченко О. Я., затвердженої Наказом Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 № 1272 «Про затвердження типових освітніх програм для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти та Наказом Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1273 «Про затвердження типових освітніх програм для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти» і укладено за такими освітніми галузями:

Освітні галузі в 1-2 класах НУШ:

- мовно-літературна (українська мова (мова і читання), англійська мова);
- математична (математика);
- громадянська та історична, природнича, соціальна та здоров'язбережувальна («Я досліджую світ»);
- мистецька (музичне мистецтво, рисунок, живопис, композиція);
- технологічна (гончарство);
- інформатична (інформатика з 2 класу);
- фізкультурна (фізична культура).

Освітні галузі в 3-4 класах НУШ:

- мовно-літературна (українська мова і література, іноземна мова);
- математична (математика);
- природнича, громадянська й історична, соціальна і здоров'язбережувальна («Я досліджую світ»);
- технологічна (гончарство);
- інформатична (інформатика з 2 класу);
- мистецька (музичне мистецтво, рисунок, живопис, композиція);
- фізкультурна (фізкультура).

Варіативна складова навчального плану визначається Ліцеєм за погодженням з Міністерством культури та інформаційної політики України, враховуючи особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів, особливості регіону, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення і відображається в навчальних планах.

Варіативна складова навчальних планів використовується на вивчення мистецьких дисциплін (рисунку, живопису, композиції та гончарства).

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань закладу освіти. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів «Фізична культура» та «Я досліджую світ», а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів.

Змістове наповнення предмета «Фізична культура» сформовані відповідно до статевікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази освітнього закладу, кадрового забезпечення, регіональних та народних традицій.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування **ключових компетентностей учнів**:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

А також наскрізних умінь: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність», «Інноваційність», «Інформаційно-комунікаційна», «Навчання впродовж життя», «Культурна» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Бажано, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістовоінформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації. Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська, культурна компетентності формуються відразу засобами усіх предметів.

Оцінювання результатів навчання учнів 1-4-х класів здійснюється відповідно наказу МОН України від 13.07.2021 № 813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4-х класів закладів загальної середньої освіти».

Результати оцінювання особистісних надбань учнів у 1-2 класах оцінюється вербально, у 3-4 класах – із зазначенням рівня.

Форми організації освітнього процесу.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час. Форми організації освітнього процесу можуть урізноманітнюватися та розширюватися у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- Кадрове забезпечення освітньої діяльності викладання у початковій школі повністю забезпечене кваліфікованими фахівцями; в 1-4 класах працюють вчителі, що пройшли курси і отримали сертифікат НУШ. Учителів початкових класів спеціалістів «вищої кваліфікаційної категорії» у Ліцеї – 4, із них: 1 має звання «учитель-методист», 3 – «старший учитель». Ці ж педагоги є одночасно і вихователями групи продовженого дня. Окрім того у Ліцеї працює 3 вихователі групи продовженого дня.

У закладі діє творча група вчителів початкових класів, робота якої полягає у створенні гуманного соціокультурного середовища для самовираження, самоактуалізації, самоствердження та самореалізації як здобувачів освіти, так і кожного вчителя, впровадження особистісно-орієнтованого та діяльнісного підходів у організації освітнього процесу.

- Навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності – Державний стандарт, навчальні програми, підручники, які мають гриф МОН. Заклад має 4 кабінети для учнів початкових класів, які оснащені комп'ютерною технікою, інтерактивними дошками із доступом до мережі Інтернет та усім необхідним обладнання відповідно до вимог НУШ.

Для групи продовженого дня створена ігрові куточки.

- Матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності – для учнів початкової школи створюється цілісне і креативне освітнє середовище згідно вимог НУШ; за кожним класом закріплено окремий кабінет, а для проведення уроків інформатики, рисунку, живопису, композиції та гончарства учні можуть використовувати можливості спеціалізованих кабінетів та майстерень.

- Якість проведення навчальних занять – за якісне і вчасне проведення навчальних занять учителі несуть персональну відповідальність;

- Моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей) проводиться згідно вимог навчальних програм та обліковується у свідоцтві досягнень.

За організацію системи внутрішнього забезпечення якості освіти відповідають заступники директора з навчальної роботи Зубань В. М. та заступник з навчально-методичної роботи – Островна О. М.

Освітня програма закладу початкової освіти передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1-4-х класів закладу загальної середньої освіти складає 3675 годин/навчальний рік: для 1-го класу – 875 годин/навчальний рік, для 2-го класу – 910 годин/навчальний рік, для 3-го класу – 945 годин/навчальний рік, для 4-го класу – 945 годин/навчальний рік.

На основі освітньої програми складено та затверджено навчальний план, що конкретизує організацію освітнього процесу.

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту».

**Робочий навчальний план початкової освіти (1-4 класи) Опішнянського
державного художнього ліцею імені Василя Кричевського,
що належать до сфери управління
Міністерства культури та інформаційної політики України**

<i>Назва освітньої галузі</i>	<i>Кількість годин на рік</i>				
	1 клас	2 клас	3 клас	4 клас	Разом
<i>Інваріантний складник</i>					
Мовно-літературна галузь:	10/350	9/315	9/315	9/315	37/1295
<i>Українська мова і літературне читання</i>	8/280	7/245	7/245	7/245	29/1015
Іншомовна галузь: <i>Англійська мова</i>	2/70	2/70	2/70	2/70	8/280
Математична галузь: Математика	4/140	4/140	4/140	4/140	16/560
Природнича, громадянська й історична, соціальна і здоров'язбережувальна галузь: <i>Я досліджую світ</i>	3/105	3/105	3/105	3/105	12/420
Інформатична галузь: <i>Інформатика</i>		1/35	1/35	1/35	3/105

Фізкультурна галузь: * <i>Фізична культура</i>	3/105*	3/105*	3/105*	3/105*	12/420*
Усього	17+3*/700	17+3*/700	17+3*/700	17+3*/700	68+12*/2800
Варіативний складник					
Технологічна галузь: <i>Гончарство</i>	1/35	2/70	2/70	2/70	7/245
Години на поглиблене вивчення фахових мистецьких предметів **: <i>(рисунок, живопис, композиція)</i>	3/105	3/105	4/140	4/140	14/490
Усього	4/140	5/175	6/210	6/210	21/735
Разом інваріантна та варіативна складова	21+3*	22+3*	23+3*	23+3*	89+12*/3535
Додаткові години для вивчення окремих предметів освітніх галузей інваріантної складової <i>(музичне мистецтво)</i>	1/35	1/35	1/35	1/35	4/140
Загально річна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	875	910	945	945	3675
Гранично допустиме тижневе / річне навчальне навантаження здобувача освіти	22,5/787,5	23/805	24/840	24/840	93,5/3275,5

*Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого тижневого/річного навчального навантаження здобувача освіти.

**Години на поглиблене вивчення окремих фахових мистецьких предметів, індивідуальні заняття на додаткове опрацювання мистецьких дисциплін у межах режиму повного дня не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до робочого навчального плану початкової освіти (1-4 класи)
Державної спеціалізованої художньої школи-інтернату І-ІІІ ступенів
«Колегіум мистецтв у Опішні імені Василя Кричевського, що належать до сфери управління Міністерства культури та інформаційної політики України

1. Відповідно до законодавчих документів оцінювання учнів 1 та 2 класів здійснюється вербально. Для учнів 3 та 4 класів застосовується формувальне та підсумкове (тематичне, семестрове та річне) оцінювання.

2. Важливу роль у формуальному та підсумковому оцінюванні відіграють критерії, за якими воно здійснюється. Критерії оцінювання визначаються вчителем (із поступовим залученням до цього процесу учнів) відповідно до кожного різновиду роботи та різновиду діяльності учнів з орієнтуванням на вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей учнів початкової школи, визначених Державним стандартом початкової освіти до другого циклу навчання (3-4 класи), й очікуваних результатів, зазначених в освітній програмі Ліцею.

3. Додаткові обов'язкові індивідуальні та групові заняття з учнями з предметів мистецького циклу – гончарство, проводяться вчителем і майстром навчально-виробничої гончарної майстерні; музичне мистецтво – вчителем-предметником у формі уроків, консультацій, занять в гончарних майстернях.

4. Кількість учнів у класі на одного вчителя фахових мистецьких дисциплін становить до 25 чоловік, але не більше 30 учнів.

5. Навчальний рік початкової школи у 1-3 класах закінчується обов'язковими навчально-мистецькими екскурсіями в об'ємі 12 навчальних годин (4 робочих днів по 3 години щодня). Екскурсії є важливою ланкою у освітньому процесі базового та фахового мистецького циклів.

6. Наприкінці навчальних семестрів роботи учнів початкової школи (1-4 класів) формуються у підсумкові виставки та здійснюється їх перегляд.

2.2. Освітня програма II ступеня

II ступінь – базова освіта наукового спрямування (5-9 класи), термін навчання 5 років.

Освітня програма розроблена на виконання законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р) та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», згідно з наказами Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 №405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня». Освітня програма базової середньої освіти окреслює підходи до планування й організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти.

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження, тривалість і взаємозв'язки окремих предметів, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення які подані в рамках навчального плану;

- очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН та авторських програмах, які затверджені методичним центром Міністерства культури та інформаційної політики України;

- форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;

- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Освітньою програмою.

Освітня програма закладу базової середньої освіти передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Освітня програма закладу освіти та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою, оприлюднена на веб-сайті закладу.

На основі освітньої програми складено та затверджено навчальний план II ступеня, що конкретизує організацію освітнього процесу. Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-9-х класів закладів загальної середньої освіти складає 6490 годин/навчальний рік: для 5-го класу – 1067 годин/навчальний рік, для 6-го класу – 1207 годин/навчальний рік, для 7-го класу – 1347 годин/навчальний рік, для 8-го класу – 1452 годин/навчальний рік, для 9-го класу – 1417 годин/навчальний рік.

Гранично допустиме навчальне навантаження учнів встановлено відповідно до вимог Закону України «Про загальну середню освіту» та Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти.

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів, передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, та варіативну складову.

Для учнів 5-9 класів за основу взято навчальний план для закладів з українською мовою навчання Типової освітньої програми, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 р. № 405. Робочий навчальний план загальноосвітнього та фахового мистецького циклу початкової школи розроблено для 5-9 класів – за Типовими навчальними планами для 5-9 класів державних середніх спеціалізованих мистецьких шкіл (шкіл-інтернатів), що належать до сфери управління Міністерства культури України, затвердженими наказом Міністерства культури України від 05.04.2018 р. № 290 (таблиця 2).

Варіативна складова навчального плану закладу освіти враховує особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу. Враховуючи індивідуальні освітні потреби учнів, конкретизовано варіативну складову робочого плану, в якій передбачено додаткові години на вивчення предметів мистецького циклу.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань Ліцею. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів «Фізична культура» та «Основи здоров'я», а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчального плану.

Змістове наповнення предмета «Фізична культура» сформоване з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічного забезпечення.

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України «Про загальну середню освіту».

Поділ на групи при вивченні окремих предметів здійснюється у таких класах: 5, 6, 8, 9 (інформатика); 8, 9 (рисунок, живопис, гончарство), 5, 8 (англійська мова).

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Навчальний план зорієнтовано на роботу основної школи за 5-денним (5 клас) та 6-денним (6-9 класи) навчальним тижнем. Даний режим роботи навчального закладу визначається на основі нормативно-правових актів та за погодженням з Міністерством культури та інформаційної політики України і територіальними установами державної санітарно-епідеміологічної служби, відповідно до наказу МОЗ України від 22.09.2020 р. № 2205 «Про затвердження санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10.11.2020 № 1111/35394.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

<i>№ з/п</i>	<i>Ключові компетентності</i>	<i>Компоненти</i>
1	Спілкування державною (і рідною – у разі відмінності) мовами	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.

2	Спілкування іноземними мовами	Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.
3	Математична компетентність	Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.
5	Інформаційно-цифрова компетентність	Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.
6	Уміння вчитися впродовж життя	Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.
7	Ініціативність і підприємливість	Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.
8	Соціальна і громадянська компетентності	Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.

9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).
10	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.

Дані ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна, громадянська, інноваційність, інформаційно-комунікаційна, навчання впродовж життя, культурна компетентності спрямовані на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізнi лiнii є засобом iнтеграцiї ключових i загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх враховано при формуванні освітнього середовища та соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію освітнього середовища;
- загальноосвітні навчальні предмети;
- мистецькі предмети;
- роботу в проєктах;
- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності.

Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти.

Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Продовження навчання у 5-9-х класах відбувається відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 16.04.2018 р. № 367 «Про затвердження Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти».

Освітню програму укладено за такими **освітніми галузями:**

- мовно-літературна,
- математична,
- природнича,
- соціальна і здоров'я-збережувальна,

громадянська та історична,
технологічна,
інформатична,
мистецька,
фізична культура.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, уроки-подрозі, уроки-КВК, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), проблемні уроки, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні, творчі заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття – це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 8-11 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу, а також може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу. Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Форми організації освітнього процесу можуть урізноманітнюватися та розширюватися у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів, що проводяться закладом, є формувальне, поточне та підсумкове: тематичне, семестрове, річне. Оцінювання здійснюється за системою оцінювання, визначеною законодавством. Семестрове та підсумкове (річне) оцінювання результатів навчання учнів 5 класу здійснюється у I семестрі за рівневою формою оцінювання, зазначивши першу літеру («В», «Д», «С», «П»), що відповідає назві рівня досягнень орієнтовних критеріїв оцінювання результатів навчання з предметів (Високий, Достатній, Середній, Початковий); у II семестрі – за 12-бальною

системою (шкалою), а його результати позначають цифрами від 1 до 12. Поточне та підсумкове оцінювання результатів навчання учнів здійснюється відповідно до вимог модельних навчальних програм із застосуванням таких основних форм та способів:

- усної (зокрема шляхом індивідуального, групового та фронтального опитування);
- письмової, у тому числі графічної (зокрема шляхом виконання діагностичних, самостійних та контрольних робіт, тестування, організації роботи з текстами, діаграмами, таблицями, графіками, схемами, контурними картами, тощо);
- цифрової (зокрема шляхом тестування в електронному форматі);
- практичної (зокрема шляхом організації виконання різних видів експериментальних досліджень та навчальних проєктів, виготовлення виробів, роботи з біологічними об'єктами, хімічними речовинами тощо).

У рамках академічної свободи педагогічні працівники Ліцею здійснюють вибір форм, змісту та способу оцінювання залежно від дидактичної мети.

За рішенням педагогічної ради (за потреби) заклад освіти може визначити адаптаційний період впродовж якого не здійснюється поточне та тематичне оцінювання.

Річний бал виставляється у Свідоцтво досягнень за результатами оцінювання I і II семестрів. Свідоцтво відображає результати навчальних досягнень учня/учениці 5-7 класів з переліку предметів та інтегрованих курсів, визначених освітньою програмою Ліцею.

Мовно-літературна освітня галузь: 1. Сприймає усну інформацію на слух / Аудіювання. 2. Усно взаємодіє та висловлюється / Говоріння. 3. Сприймає письмові тексти / Читання. 4. Письмово взаємодіє та висловлюється / Письмо.

Під час оцінювання загальних результатів, що прописані в Державному стандарті базової середньої освіти й у Свідоцтві досягнень учня/учениці 5-7 класу, рекомендується враховувати оцінки за такі види робіт: I семестр: 1. Аудіювання 2. Говоріння: діалог + усний переказ (одна оцінка, що є середнім арифметичним за виконані роботи) 3. Читання (читання вголос) 4. Письмо: письмовий переказ + диктант. II семестр: 1. Аудіювання 2. Говоріння (усний твір) 3. Читання (читання мовчки) 4. Письмо: письмовий переказ + диктант.

Математична освітня галузь: МАО 1 – Опрацьовує проблемні ситуації та створює математичні моделі. МАО 2 – Розв'язує математичні задачі. МАО 3 – Критично оцінює результати розв'язання проблемних ситуацій.

Природнича освітня галузь: ПРО 1 – Проводить дослідження природи. ПРО 2 – Опрацьовує та використовує інформацію. ПРО 3 – Усвідомлює закономірності природи.

Технологічна освітня галузь: ТЕО 1 – Проєктує та виготовляє вироби. ТЕО 2 – Застосовує технології декоративно-ужиткового мистецтва. ТЕО 3 – Виявляє самозарадність у побуті/ освітньому процесі.

Інформатична освітня галузь: ІФО 1 – Працює з інформацією, даними, моделями. ІФО 2 – Створює інформаційні продукти. ІФО 3 – Працює в цифровому середовищі. ІФО 4 – Безпечно і відповідально використовує інформаційні технології.

Здоров'язбережувальна освітня галузь: СЗО 1 – Піклується про здоров'я. СЗО 2 – Приймає рішення для безпеки. СЗО 3 – Виявляє підприємливість і поводить етично.

Громадянська та історична освітня галузь: ГІО 1 – Орієнтується в історичному часі й просторі. ГІО 2 – Працює з інформацією історичного змісту. ГІО 3 – Виявляє повагу до гідності людини та соціальну активність.

Мистецька освітня галузь: МІО 1 – Пізнає, аналізує та інтерпретує твори мистецтва. МІО 2 – Здійснює практичну мистецьку діяльність. МІО 3 – Виявляє естетичне ставлення: емоційне, оцінне, критичне.

Фізкультурна освітня галузь: ФІО – 1 Розвиває особистісні якості у процесі фізичного виховання. ФІО 2 – Володіє технікою фізичних вправ. ФІО 3 – Здійснює фізкультурно-оздоровчу діяльність.

Оцінювання учнів 6-9 класів здійснюється за бальною системою протягом усього навчального року.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності викладання у школі II ступеня повністю забезпечене кваліфікованими фахівцями;

- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності – Державний стандарт, навчальні програми, підручники, які мають гриф МОН України; авторські програми, які затверджені методичним центром Міністерства культури України.

Модельна навчальна програма – документ, що визначає орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання учнів, зміст навчального предмета, інтегрованого курсу та види навчальної діяльності учнів, рекомендований для використання в освітньому процесі в порядку, визначеному законодавством.

У таблиці подано перелік модельних навчальних програм для 5-6 класів.

№ п.п	Предмет	Модельна навчальна програма
1.	Математика	«Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор Істер О. С.)
2.	Інформатика	«Інформатика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Морзе Н. В., Барна О. В.).
3.	Українська мова	«Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. (авт. Голуб Н. Б., Горошкіна О. М.).
4.	Українська література	«Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Архипова В. П., Січкач С. І., Шило С. Б.).
5.	Англійська мова	«Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Зимомря І. М., Мойсюк В. А, Трифан М. С., Унгурян І. К., Яковчук М. В.).
6.	Природознавство	«Пізнаємо природу». 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Коршевніук Т. В.).
7.	Історія України	«Досліджуємо історію і суспільство. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Пометун О. І., Рех Т. О., Малієнко Ю. Б., Мороз П. В.)
8.	Зарубіжна література	«Зарубіжна література. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ніколенко О., Ісаєва О., Клименко Ж., Мацевко-Бекерська Л., Юлдашева Л., Рудніцька Н., Туряниця В, Тіхоненко С., Вітко М., Джангобекова Т.).
9.	Музичне мистецтво	«Музичне мистецтво. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ержейбет Фрінг, Діана Антал, Людвиг Гейдер, Юліанна Кіш, Лілія Корнейчук, Єлизавета Ференц).
10.	Фізична культура	«Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Педан О.С., Коломоєць Г. А., Боляк А. А., Ребрина А. А., Деревянко В. В., Стеценко В. Г., Остапенко О. І., Лакіза О. М., Косик В. М. та інші)

11.	Основи здоров'я	«Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Гущина Н. І., Василяшко І. П.).
12.	Українознавство	«Українознавство». Навчальна програма для 5-11 класів закладів загальної середньої освіти України (авт. Ціпко А., Бойко Т., Бойко С., Газізова О.)
13.	Рисунок, живопис, композиція, гончарство	Авторські програми Матвійчук Н. В.

У таблиці подано перелік модельних навчальних програм для 7 класу.

№ п.п	Предмет	Модельна навчальна програма
1.	Математика	«Алгебра. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор Істер О. С.). «Геометрія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор Істер О. С.).
2.	Інформатика	«Інформатика. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Морзе Н. В., Барна О. В.).
3.	Українська мова	«Українська мова. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Заболотний О. В., Заболотний В. В., Лавринчук В. П., Плівачук К. В., Попова Т. Д.).
4.	Українська література	«Українська література. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Архипова В. П., Січкач С. І., Шило С. Б.).
5.	Англійська мова	«Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Зимомря І. М., Мойсюк В. А, Трифан М. С., Унгурян І. К., Яковчук М. В.).
6.	Біологія	«Біологія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Балан П. Г., Кулініч О. М., Юрченко Л. П.).
7.	Географія	«Географія. 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Кобернік С. Г., Коваленко Р. Р., Гільберг Т. Г., Даценко Л. М.).
8.	Хімія	«Хімія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Григорович О. В.).
9.	Фізика	«Фізика 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Кременський Б. Г., Гельфгат І. М., Божинова Ф. Я., Ненашев І. Ю., Кірюхіна О. О.).
10.	Історія	«Історія України. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Пометун О. І., Ремех Т. О., Гупан Н. М., Малієнко Ю. Б., Серова Г. В.) «Всесвітня історія. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Пометун О. І., Ремех Т. О., Малієнко Ю. Б.,

		Мороз П. В.)
11.	Зарубіжна література	«Зарубіжна література. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (у редакції 2023 року) (авт. Ніколенко О., Ісаєва О., Клименко Ж., Мацевко-Бекерська Л., Юлдашева Л., Рудніцька Н., Туряниця В, Тіхоненко С., Вітко М., Джангобекова Т.).
12.	Музичне мистецтво	«Мистецтво. 7 клас» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (авт. Масол М. н., Просіна О. В.).
13.	Фізична культура	«Фізична культура. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Баженов Є. В., Коломоєць Г. А., Боляк А. А., Дутчак М. В., Дніпров О. С., Бідний М. В., Ребрина А. А., Деревянко В. В., Малечко Т. А., Омеляненко І. О., Волкова І. В., Педан О. С. та інші).
14.	Основи здоров'я	«Здоров'я, безпека та добробут. 7-9 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Гущина Н. І., Василяшко І. П.).
15.	Українознавство	«Українознавство». Навчальна програма для 5-11 класів закладів загальної середньої освіти України (авт. Ціпка А., Бойко Т., Бойко С., Газізова О.)
16.	Рисунок, живопис, композиція, гончарство	Авторські програми Матвійчук Н. В.
17.	Основи керамології	Авторська програма Метка Л. О. Щербань А. Л.

Спираючись на модульні навчальні програми, вчителі-предметники Ліцею розробили навчальні програми предметів, які містять опис результатів навчання в обсязі не меншому, ніж визначено Державним стандартом та відповідними модельними навчальними програмами. Формування змісту навчальних предметів здійснюється шляхом упорядкування в логічній послідовності результатів навчання кількох освітніх галузей, однієї освітньої галузі або її окремих складників.

Навчальні програми, що розроблені на основі модельних навчальних програм, затверджені педагогічною радою Ліцею.

Система внутрішнього забезпечення якості складається також з:

- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності – учні базової школи навчаються за кабінетною системою, а в умовах карантину – за класною; предметні кабінети, майстерні і спортивна зала обладнані відповідно до вимог Положення про навчальний кабінет та вимог техніки безпеки; кабінети фізики та інформатики, математики, географії, історії, образотворчого мистецтва обладнані інтерактивними комплексами, кабінет англійської мови – оснащений лінгафонним обладнанням;

- якість проведення навчальних занять – за якісне і вчасне проведення навчальних занять учителі несуть персональну відповідальність;

- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей) проводиться згідно вимог навчальних програм та обліковується у класному журналі.

За організацію системи внутрішнього забезпечення якості освіти відповідають заступники директора з навчальної роботи Зубань В. М. та з навчально-методичної роботи Островна О. М.

Освітня програма закладу базової середньої освіти передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

На основі освітньої програми складено та затверджено навчальний план II ступеня, що конкретизує організацію освітнього процесу.

Робочий навчальний план базової середньої освіти (5-9 класи)
Опішнянського державного художнього ліцею імені Василя Кричевського,
що належать до сфери управління Міністерства культури та
інформаційної політики України

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень по класах					Всього на тиждень	
		5	6	7	8	9		
Інваріантна складова								
Мови і літератури	Українська мова	3	3	3	3	3	5	49
	Українська література	2	2	2	2	2	10	
	Іноземна мова (англ.)	3*	3	3	3*	3	15	
	Зарубіжна література	2	2	2	2	1	9	
Суспільство знавство	Історія України	1	1	1	1	2	6	11
	Всесвітня історія	-	1	1	1	1	4	
	Правознавство	-	-	-	-	1	1	
Математика	Математика	4	4	-	-	-	8	20
	Алгебра	-	-	2	2	2	6	
	Геометрія	-	-	2	2	2	6	
Природознавство	Природознавство	1	1	-	-	-	2	22
	Біологія	-	-	2	2	1	5	
	Географія	-	2	2	2	1	7	
	Фізика	-	-	1	2	2	5	
	Хімія	-	-	1	1	1	3	
Технології	Інформатика, комп'ютерна графіка	1*	1*	1	1*	1*	5	5
Здоров'я і фізична культура	Фізична культура*	3	3	3	3	3	15	17,5
	Основи здоров'я	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	2,5	
Разом:		17,5 +3	20,5 +3	23,5 +3	24,5 +3	23,5 +3	109,5+15	
Варіативна складова								
Мистецтво**	Профільні мистецькі предмети***: рисунок живопис композиція гончарство скульптура	2	2	2	2*	3*	47	
		2	2	2	2*	2*		
		2	2	2	2	2		
		2	3	3	3*	3*		
					1	1		
	Вибірково-обов'язкові мистецькі предмети***: всесвітня історія мистецтв перспектива основи керамології				1	1	6	
					1			
				1	1	1		
Разом:		8	9	10	13	13	53	
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня		30	32	34	35	36	167	
Разом інваріантна та варіативна складові		25,5 +3	29,5 +3	33,5 +3	37,5 +3	36,5 +3	162,5+15	

Додаткові години на поглиблене вивчення окремих мистецьких предметів в межах режиму школи повного дня ****:						
українознавство	1	1	1			8
декоративно-прикладне мистецтво					1	
музичне мистецтво	1	1	1	1		
Індивідуальні заняття на додаткове опрацювання мистецьких предметів в межах режиму школи повного дня****: домашній – рисунок, живопис, композиція, художня кераміка, гончарство, пластична анатомія, перспектива, креслення						
Всього фінансується (без урахування поділу класів на групи при вивченні окремих предметів, індивідуальних занять з мистецьких профільних та вибірково-обов'язкових предметів, додаткових годин на вивчення окремих мистецьких предметів)	27,5 +3	31,5 +3	35,5 +3	38,5 +3	37,5 +3	170,5+15

*Години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

**Навчальний процес з профільних та вибірково-обов'язкових предметів, які призначено для забезпечення профільного мистецького спрямування, здійснюється за групою та індивідуальною формами навчання згідно переліку в додатках по кожній мистецькій спеціалізації.

***Перелік профільних, вибірково-обов'язкових предметів, індивідуальних занять профільного мистецького спрямування та додаткові години на їх поглиблене вивчення визначається в додатках по кожній мистецькій спеціалізації.

****Додаткові години на поглиблене вивчення окремих профільних мистецьких предметів, індивідуальні заняття на додаткове опрацювання мистецьких предметів в межах режиму повного дня не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА до робочого навчального плану базової середньої освіти (5-9 класи) Опішнянського державного художнього ліцею імені Василя Кричевського, що належать до сфери управління Міністерства культури та інформаційної політики України

1. Поділ учнів на групи при вивченні інформатики, англійської мови, рисунку, живопису, гончарства, в середньому становить 10-12 чоловік. Даний поділ здійснюватиметься: інформатика – 5, 6, 8, 9 класи, англійська мова – 5, 8 класи; рисунок, живопис, гончарство – 8-9 класи.

2. У межах загального тижневого навчального навантаження за рахунок варіативної складової (мистецтво) до інваріантної додано у: 6-8 класах – по одній годині географії (всього 3 години), 7 класі – 1 година біології, 8-9 класах – по одній годині української мови (всього 2 години); за рахунок години зарубіжної літератури у 9 класі введено годину англійської мови; до вибірково-обов'язкових предметів у: 8 класі додано – 1 годину всесвітньої історії мистецтв та 1 годину перспективи (всього 2 години), 9 класі – 1 годину всесвітньої історії мистецтв; передбачено у додаткових годинах на поглиблене вивчення окремих мистецьких предметів у 5-8 класах по одній годині музичного мистецтва (всього 4 години). Даний перерозподіл годин не перевищує санітарно-гігієнічних норм. навчальних досягнень учнів.

3. Уроки гончарства проводяться вчителем і майстром виробничого навчання. Кількість учнів у групі на одного вчителя фахових мистецьких дисциплін становить від 10 до 15 чоловік.

4. Навчальний рік базової школи у 5-8 класах закінчується обов'язковими навчально-мистецькою практикою та екскурсіями в об'ємі 30 навчальних годин (10 робочих днів по 3 години щодня) для учнів 5-6 класів; 40 навчальних годин (10 робочих днів по 4 години щодня) для учнів 7-8 класів. Екскурсії є важливою ланкою у освітньому процесі базового та фахового мистецького циклів.

5. Наприкінці навчальних семестрів роботи учнів базової школи (5-9 класи) формуються у підсумкові виставки та здійснюється їх перегляд.

6. Наприкінці навчального року учні 9-го класу письмово складають ДПА з трьох предметів загальноосвітнього циклу (української мови, математики, англійської мови).

Повноцінність базової середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з бюджету.

У межах громадянської та історичної освітньої галузі у 5 класі вивчається курс «Історія України (Вступ до історії)», у 6 – інтегрований курс «Всесвітня історія. Історія України», у 7 - «Історія України» та «Всесвітня історія». Математичної освітньої галузі в 7-9-х класах вивчається окремими предметами «Алгебра», «Геометрія». У рамках мистецької освітньої галузі передбачено додаткові години на поглиблене вивчення окремих мистецьких предметів. У Ліцеї викладаються в 5-9-х класах окремі курси: рисунок, живопис, композиція, гончарство; у 5-8 класах – музичне мистецтво; 7-9 класи – основи керамології; 8-9-х класах – всесвітня історія мистецтв; 8 клас – перспектива; 8-9 класи – скульптура; 9 клас – декоративно-прикладне мистецтво.

2.3. Освітні програми III ступеня

III ступінь – профільна освіта наукового спрямування (10-11 класи), термін навчання 2 роки, здобувається одночасно з повною загальною середньою освітою та орієнтована на продовження навчання на наступних рівнях освіти.

Освітня програма III ступеня розроблена на виконання законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», постанов Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року №1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», на основі Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженої наказом МОН від 20.04.2018 року №408 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня» (у редакції наказу МОН від 28.11.2019 р. №1493 зі змінами, внесеними наказом МОН від 31.03.2020 р. № 464, «Навчальний план для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти»). Робочий навчальний план загальноосвітнього та фахового мистецького циклу для 10-11 класів розроблено за Типовими навчальними планами для 10-11 класів державних середніх спеціалізованих мистецьких шкіл (шкіл-інтернатів), що належать до сфери управління Міністерства культури України, затвердженими наказом Міністерства культури України від 19.12.2017 р. № 1390 (таблиця 2).

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження, тривалість і взаємозв'язки окремих предметів, курсів за вибором та індивідуальних занять, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення які подані в рамках навчального плану;
- очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, вказаних в навчальному плані;
- пропонований зміст навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН та авторських програм, затверджених методичним центром Міністерства культури України;
- форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;

- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Типовою освітньою програмою.

Загальний обсяг навчального навантаження та тривалість і взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін

Загальний обсяг навчального навантаження учнів 10-11 класів за профільними предметами: рисунок, живопис, композиція, гончарство, скульптура, основи керамології, основи технології кераміки, скульптура складає 455 годин на навчальний рік у кожному класі протягом року. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані школи III ступеня.

Навчальний план розроблено відповідно до Державного стандарту. Він містить загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових предметів. Вибірково-обов'язкові предмети – інформатика (комп'ютерна графіка), креслення (основи технічного рисунку), всесвітня історія мистецтв (історія мистецтв України). Базові предмети вивчаються на рівні стандарту. Профільні предмети – рисунок, живопис, гончарство – по 3 години, композиція – по 2 години, скульптура та всесвітня історія мистецтв – по 1 годині, основи керамології – 1 година (10 клас), основи технології кераміки – 1 година (11 клас), історія мистецтв України – 1 година (10 клас).

Вивчення предметів здійснюватиметься за чинними програмами відповідно до переліку програм, підручників та посібників, рекомендованих Міністерством освіти і науки України для використання в загальноосвітніх навчальних закладах у 2023-2024 навчальному році.

Якість загальної середньої освіти забезпечується через реалізацію інваріантної та варіативної складових навчального плану. Навчальні плани зорієнтовані на роботу за шестиденним навчальним тижнем. Гранично допустиме навчальне навантаження учнів встановлюється відповідно до вимог чинних нормативних документів, що визначають санітарно-епідеміологічні вимоги до освітнього процесу та закладів освіти усіх форм власності.

Поділ на групи при вивченні окремих предметів здійснюється: 10 клас (рисунок, живопис, композиція, гончарство, комп'ютерна графіка, скульптура); 11 клас (комп'ютерна графіка, англійська мова), предмет «Захист України» вивчають окремо юнаки і дівчата.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною мовою	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.
2	Спілкування іноземними мовами	Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст

		автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.
3	Математична компетентність	Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.
5	Інформаційно-цифрова компетентність	Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.
6	Уміння вчитися впродовж життя	Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.
7	Ініціативність і підприємливість	Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.
8	Соціальна і громадянська компетентності	Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.
9	Обізнаність і самовираження у сфері	Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні

	культури	особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).
10	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.

Дані ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна, громадянська, інноваційність, інформаційно-комунікаційна, навчання впродовж життя, культурна компетентності спрямовані на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Наскрізнi лiнii є засобом iнтеграцiї ключових i загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізнi лiнii є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію освітнього середовища;
- загальноосвітні навчальні предмети;
- мистецькі предмети;
- роботу в проєктах;
- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти.

Профільна середня освіта здобувається, як правило, після здобуття базової середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття профільної середньої освіти цього ж навчального року.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів 10-11 класів, що проводяться закладом, є поточне та підсумкове: тематичне, семестрове, річне. Оцінювання здійснюється за бальною системою протягом усього навчального року, визначеною законодавством.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;

- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Передбачені результати профільної середньої освіти.

Освітня програма передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Реалізація освітньої програми загальної середньої освіти забезпечує формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для її успішної життєдіяльності, а саме: здатність спілкуватися державною та іноземними мовами, математичної грамотності й обізнаності у галузі природничих наук, техніки і технологій, готовності використовувати інформаційно-комунікаційні технології у своїй діяльності, уміння вчитися впродовж життя, здатності до соціальної комунікації й активності, життя в громадянському суспільстві, володіння навичками підприємницької діяльності, загальнокультурної й екологічної грамотності та готовності до здорового способу життя та інших компетентностей передбачених стандартом освіти.

**Робочий навчальний план профільної середньої освіти (10-11 класи)
Опішнянського державного художнього ліцею імені Василя Кричевського,
що належать до сфери управління Міністерства культури та інформаційної
політики України**

<i>Навчальні предмети</i>	<i>Кількість годин на тиждень у класі</i>		
	10 клас	11 клас	Разом
Базові предмети			
Українська мова	3	3	6
Українська література	2	2	4
Зарубіжна література	1	1	2
Іноземна мова	2	2	4
Історія: Україна і світ (експериментальний інтегрований курс)	2	3	5
Громадянська освіта	1		1
Математика	3	4	7
<i>Природничі науки:</i>			
Фізика	1	1	2
Хімія	0,5	0,5	1
Біологія	0,5	0,5	1
Географія	1	1	2
Фізична культура*	3	3	6
Захист України*	1*	1*	2
Разом	18+3*	19+3*	37+6*

Профільні мистецькі предмети**			
Рисунок	3*	3*	6
Живопис	3*	3*	6
Композиція	2*	2*	4
і курси за вибором			
Гончарство	3*	3*	6
Скульптура	1	1	2
Разом	12	12	24
Вибірково-обов'язкові мистецькі предмети**:			
Інформатика (комп'ютерна графіка)	1*	1*	2
Креслення (основи технічного рисунку)	1	1	2
Всесвітня історія мистецтв	1	1	2
Історія мистецтв України	1		1
Основи керамології	1		1
Основи технології кераміки		1	1
Разом:	5	4	9
Гранично допустиме навчальне навантаження	36	36	72
Усього фінансується <i>(без урахування поділу класів на групи, індивідуальних занять з мистецьких профільних та вибірково-обов'язкових предметів)</i>	35+3*	35+3*	70+6*

*Години фізичної культури не входять до гранично допустимого навантаження.

**Навчальний процес з предметів, які призначено для забезпечення профільного мистецького спрямування, здійснюється за груповою та індивідуальною формами навчання згідно з переліком.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

**до робочого навчального плану профільної середньої освіти (10-11 класи)
Опішнянського державного художнього ліцею імені Василя Кричевського,
що належать до сфери управління Міністерства та інформаційної політики
культури України**

1. Поділ учнів на групи при вивченні курсу «Захист України» у 10 та 11 класах (викладання окремо здійснюється для хлопців та дівчат); комп'ютерна графіка (10-11 класи); рисунок, живопис, композиція, гончарство (10-11 класи).

2. У межах загального тижневого навчального навантаження за рахунок додаткових годин до інваріантної додано у: 10 та 11 класах – по 1 годині української мови, 11 класі – історії України та математики; години експериментального інтегрованого курсу природничих наук розподілено таким чином: по 1 годині фізики та географії і по 0,5 годин хімії та біології; вибірково-обов'язкові предмети складають: по одній годині всесвітньої історії мистецтв та історії мистецтв України (всього 2 години) та 1 годину у 10 класі історії мистецтв України, по одній годині інформатики (комп'ютерної графіки) та креслення (основ технічного рисунку) у 10-11 класах, 1 годину технології кераміки у 11 класі та 1 годину основ керамології у 10 класі. Профільні мистецькі предмети та курси за вибором у 10-11 класах, становлять: по 3 години рисунку, живопису, гончарства; по 2 години композиції та по одній годині скульптури, що не перевищує санітарно-гігієнічних норм.

3. Уроки гончарства проводяться вчителем і майстром виробничого навчання. Кількість учнів у групі на одного вчителя фахових мистецьких дисциплін становить від 10 до 15 чоловік.

4. Наприкінці навчальних семестрів роботи учнів профільної школи формуються та переглядаються підсумкові виставки.

5. Наприкінці навчального року учні 11-го класу письмово, у формі зовнішнього незалежного оцінювання, складають ДПА з чотирьох предметів загальноосвітнього циклу (української мови, математики, історії або англійської мови та одного з предметів на вибір), а також захищають випускні роботи з гончарства.

РОЗДІЛ 3

Форми організації освітнього процесу та методи навчання

Відповідно до типових освітніх програм закладів загальної середньої освіти, у *початковій освіті I ступеня* педагогічний колектив запроваджує такі форми організації освітнього процесу: різні типи уроків, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, флешмоби, аукціони, батли, які вчитель може організовувати у межах уроку або в позаурочний час.

II ступінь – базова освіта наукового спрямування (5-9 класи). Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку: формування компетентностей, розвитку компетентностей, перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей, корекції основних компетентностей, комбінований урок. Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, уроки-концерти, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (урок-«суд» урок-КВК, урок-подорож, урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими, творчі уроки, пленери), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри тощо. Засвоєння нового матеріалу можна проводити на лекції, конференції, екскурсії тощо. Для конференції, дискусії вчителем або самими учнями визначаються теми доповідей учнів, основні напрями самостійної роботи. Під час навчальної екскурсії учні отримують знання, знайомлячись із експонатами в музеї, з роботою механізмів на підприємстві, спостерігаючи за різноманітними процесами, що відбуваються у природі. Консультації проводяться з учнями, які не були присутні на попередніх уроках або не зрозуміли, не засвоїли зміст окремих предметів. Розвиток і корекцію основних компетентностей можна, крім уроку відповідного типу, проводити на семінарі, заключній конференції, екскурсії тощо. Семінар як форма організації об'єднує бесіду та дискусію учнів. Заключна конференція може будуватися як у формі дискусії, так і у формі диспуту, на якому обговорюються полярні точки зору. Учитель або учні підбивають підсумки обговорення і формулюють висновки. Крім уроку, в закладі проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів у практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях. Практичне заняття – це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (для учнів 8-9 класів). Форми організації освітнього процесу можуть урізноманітнюватися та розширюватися у змісті окремих предметів за умови виконання вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Для забезпечення якості освіти *III ступеня – профільної освіти* наукового спрямування (10-11 класи) рекомендовані ще й інші форми та інструменти організації освітнього процесу. Із метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні та творчі заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття – це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт).

Оглядова конференція (для 10-11 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу. Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу. Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання. Учням, які готуються здавати заліки або іспити, можливе проведення оглядових консультацій, які виконують коригувальну функцію, допомагаючи учням зорієнтуватися у змісті окремих предметів. Залік, творчий звіт та перегляд робіт як форма організації навчання, проводиться для перевірки якості засвоєння учнями змісту предметів, досягнення компетентностей. Співбесіда, як і залік, тільки у формі індивідуальної бесіди, проводиться з метою з'ясувати рівень досягнення компетентностей. Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує й навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, про результати виконання яких звітують перед класом чи вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу. Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу. Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань). Форми організації освітнього процесу у профільній школі також можуть урізноманітнюватися та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання вимог Державного стандарту протягом навчального року. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.